

duda grac

BWA Jelenia Góra
czerwiec - lipiec 1980

JERZY DUDA-GRACZ

Urodzony w roku 1941. Dyplom krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale grafiki w Katowicach uzyskał w roku 1968, gdzie obecnie jest wykładowcą malarstwa i rysunku.

WYSTAWY INDYWIDUALNE:

1970 — Katowice, 1971 — Katowice, Cieszyn, Tychy, Sosnowiec, Katowice, 1972 — Łódź, Sieradz, Głucholazy, Bosvil (Szwajcaria), 1973 — Gliwice Katowice, 1974 — Opole, Warszawa, Hamburg, 1975 — Warszawa, Wałbrzych, Łódź, 1978 — Warszawa, 1979 — Łódź, Toruń, Olsztyn, Poznań, Wałbrzych, Kłodzko, Opole, Sopot, Słupsk, Lublin, Koszalin, Katowice, Wrocław, 1980 — Kraków, Bydgoszcz, Tarnów, Zakopane, Gorzów Wlkp.

UDZIAŁ W WYSTAWACH OKRĘGOWYCH I OGÓLNOPOLSKICH

1970 — Katowice, Sopot, Hel, Sztum, Gdynia, Kwidzyń, Bytom (2), Łódź, 1971 — Białowieża, 1972 — Gliwice, Łódź, Katowice, Zabrze (2), Katowice, Bielsko, Katowice (2), 1973 — Zakopane, Warszawa, Łódź, Katowice, Opole, Poznań, 1974 — Warszawa (2), Szczecin, Łódź, Wrocław, Szczecin, Katowice, Warszawa, Łódź, 1975 — Warszawa, Katowice, Łódź, Warszawa, 1976 — Warszawa, Katowice, Kłodzko, Lidzbark Warmiński, 1977 — Warszawa, Katowice, Olsztyn, Warszawa (2), 1978 — Sopot, Warszawa, Wrocław.

UDZIAŁ W WYSTAWACH ZAGRANICZNYCH:

1972 — Wiedeń, Tokio, Svalov (Szwecja) Kilonia, 1973 — Tokaj, Malmoe, 1974 — Sztokholm, Paryż, Bruksela, Vicenza, 1975 — Bruksela, Ostrava, Paryż, Halle, Paryż, Kilonia, Dortmund, 1976 — Arnhem (Holandia).

NAGRODY OKRĘGOWE:

Dwie równorzędne nagrody w Konkursie na rysunek jednobarwny — Katowice, Nagroda Zarządu Klubu Związków i Stowarzyszeń Twórczych w Katowicach (za całokształt twórczości), I nagroda w Konkursie „Ziemia Gliwicka” (za malarstwo), II nagroda w Konkursie „Kobieta” (za malarstwo) — Katowice. Nagroda ZO ZPAP (za malarstwo) na Wystawie Okręgowej „Salon Katowicki 72” — Katowice.

OGÓLNOPOLSKIE:

Nagroda Prezesa Rady Ministrów II stopnia za osiągnięcia twórcze w malarstwie, Nagroda Krytyki Artystycznej im. C. K. Norwida za wystawę malarstwa w Salonie „Szpilek”, II nagroda w Ogólnopolskim Konkursie na Rysunek „Przyroda i ja” — Białowieża, II nagroda w II Ogólnopol-

skim Konkursie na obraz — Łódź, II nagroda na X Ogólnopolskiej Wystawie Malarstwa „Jesień Bielska”, II nagroda „Srebrna Szpilka” — Warszawa, II nagroda na Ogólnopolskim Festiwalu „7 Wiosna Opolska” (za malarstwo), I nagroda „Złota Szpilka 73” — Warszawa, II nagroda na Ogólnopolskiej Wystawie „Współczesna sztuka polska zaangażowana politycznie i społecznie” (za malarstwo) — Łódź, II nagroda na IV Triennale Rysunku — Wrocław, III nagroda na Ogólnopolskiej Wystawie Satyry — Łódź, I nagroda na II Ogólnopolskiej Wystawie Satyry — Warszawa, wyróżnienie w I Ogólnopolskim Konkursie na Obraz — Łódź, wyróżnienie za najlepszy plakat miesiąca (wrzesień — 1974) — Warszawa.

Twórczość autora jest przedmiotem filmu TVP pt. „Duda-Gracz”, który na IX Ogólnopolskim przeglądzie filmów o sztuce w Zakopanem, w 1976 roku otrzymał Grand Prix — „Złoty Pegaz”, nagrodę ZPAP, nagrodę uczniów zakopiańskiej szkoły im. A. Kenara i nagrodę publiczności.

PRACE W ZBIORACH — KRAJOWYCH

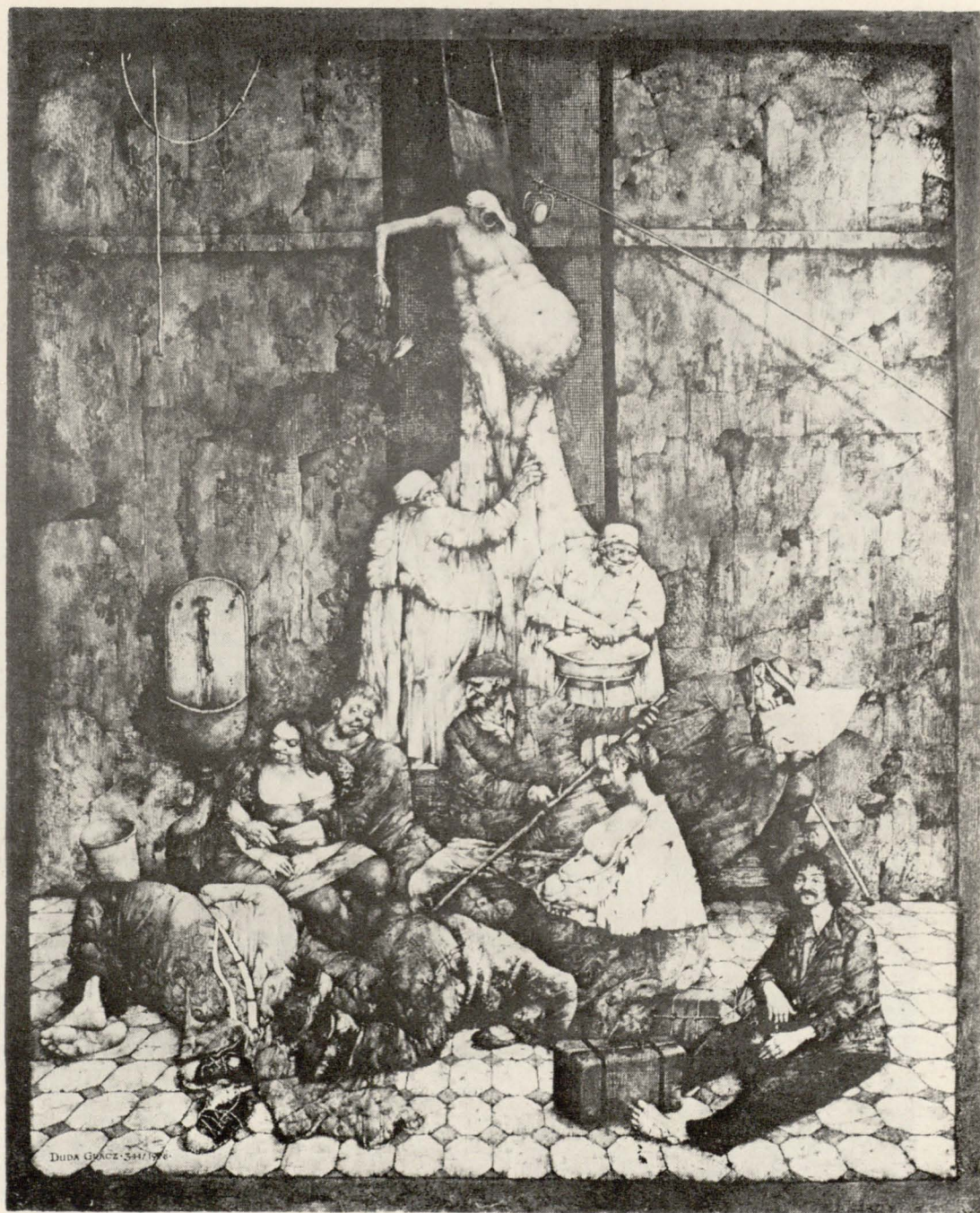
Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie; muzeów: w Bydgoszczy, Częstochowie, Gliwicach, Słupsku, Zabrze; Biura Wystaw Artystycznych w Warszawie, Katowicach, Opolu, Łodzi, Wałbrzychu; Ministerstwa Kultury i Sztuki, Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach i Olsztynie, Urzędu Miejskiego w Łodzi, osób prywatnych.

ZAGRANICZNYCH:

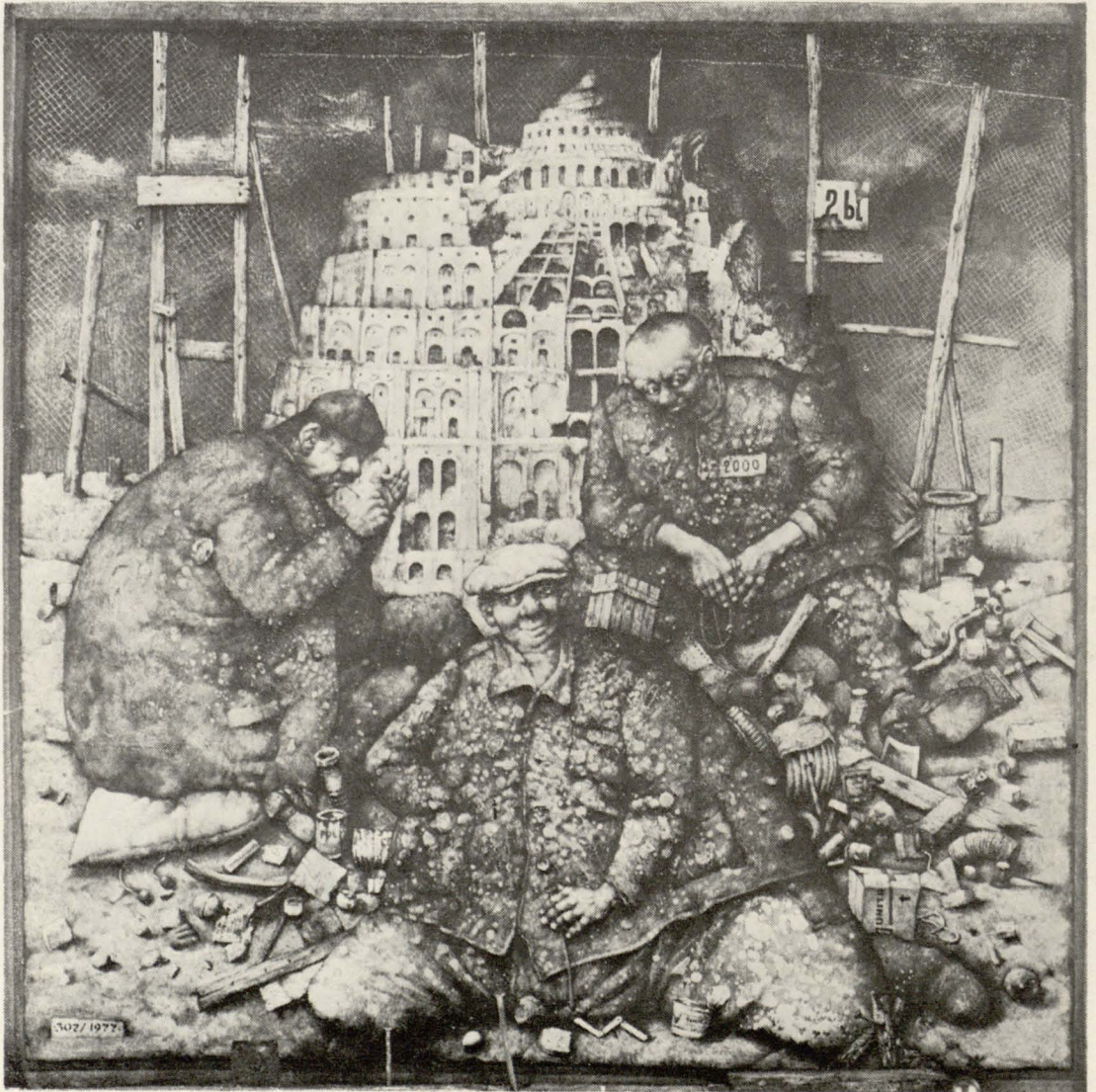
Afganistan, Austria, Czechosłowacja, Dania, Francja, Holandia, Izrael, Japonia, Kanada, Norwegia, RFN, Szwecja, Szwajcaria, USA, Wenezuela, Włochy, Węgry, ZSRR.

POZIOM

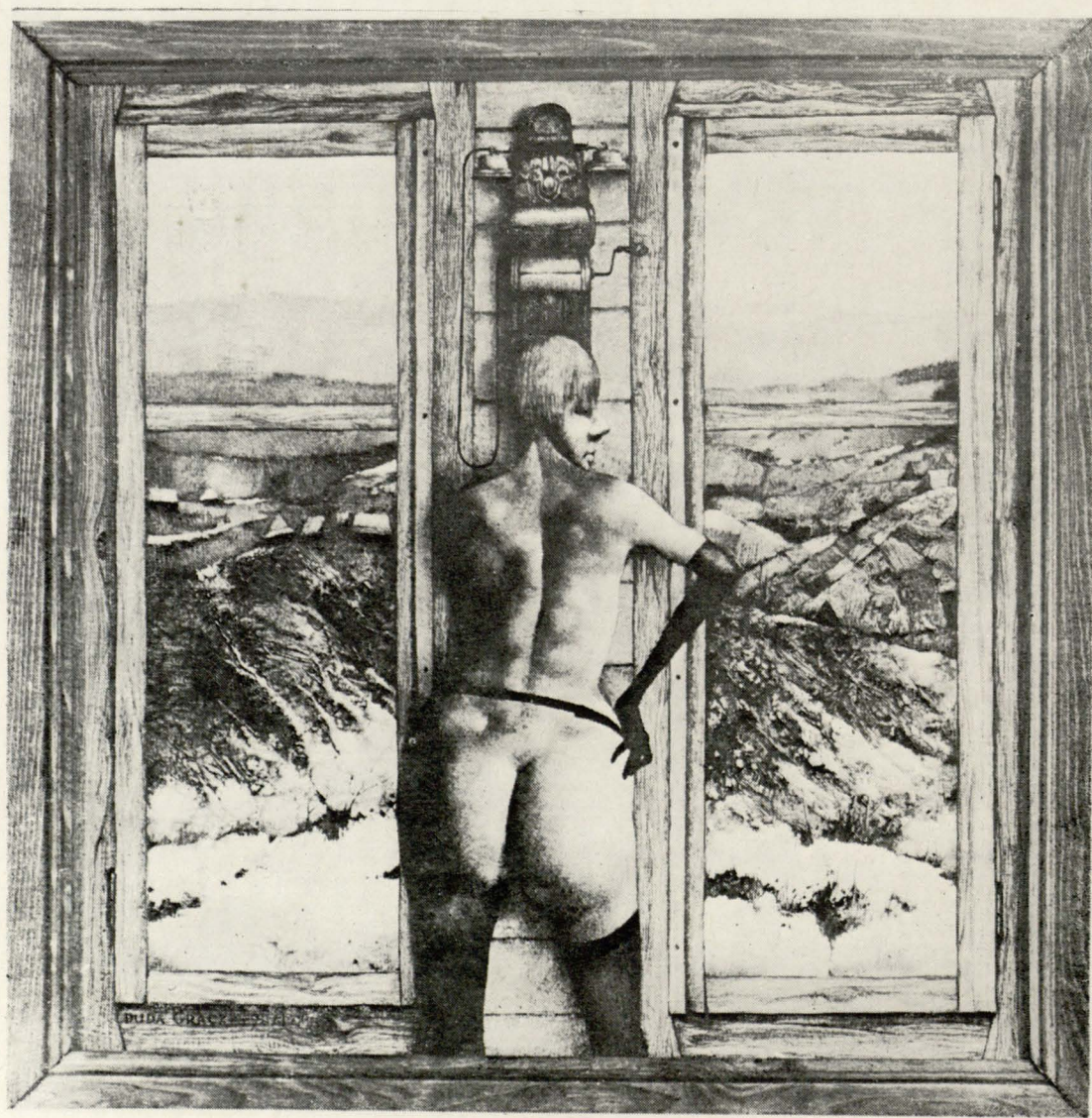

HAMLET POLNY

PAMIĄTKA Z SOLARIUM

Pojawienie się na wystawach przed niespełna dziesięciu laty obrazów Jerzego Dudy-Gracza znaczyło pojawienie się w polskim życiu artystycznym osobowości twórczej tak oryginalnej, że trudno byłoby znaleźć dla niej jakiegokolwiek analogie.

Jego malarstwo o bogatej narracji pokazywało, mocno osadzony w realiach naszej codzienności, wizerunek człowieka współczesnego, traktowanego najczęściej jako symbol wszystkich naszych typowych grzechów pospolitych: zakłamania, słabości, głupoty, brzydoty.

O pikanterii tych demaskatorskich, niekiedy wręcz publicystycznych prac w dużym stopniu decydowało posługiwanie się przez artystę tradycyjnymi, chciałoby się rzec „muzealnymi” wręcz sposobami obrazowania.

Świat dawnego malarstwa traktował Duda-Gracz jako otwarty magazyn gotowych form, z którego swobodnie i bez zahamowań mógł czerpać renesansowe, barokowe czy wszelkie inne układy kompozycyjne, gamy barwne i zasady kształtowania formy.

Fascynował wówczas jednak przede wszystkim anegdotą, brutalnym odsłanianiem fałszu i swoją pasją w ujawnianiu marności ludzkiej egzystencji, mniej natomiast zastanawiano się nad malarską organizacją jego płócien.

Dopiero lata dalszej pracy i coraz to nowe serie obrazów uświadomiły znaczenie charakterystycznej dlań formy wypowiedzi. Na oryginalną wizję artysty składa się bowiem zarówno jego drapieżna obserwacja rzeczywistości, jak i bardzo znamieny stosunek do malarskiej tradycji.

Dawniej w kompozycjach z życia prowincji, obnażających ów światek duszny i ciasny, nie było to tak czytelne jak obecnie, kiedy swych bohaterów przeniósł na szeroką arenę całokształtu ludzkiego doświadczenia i „wkomponował” w ramy sławnych obrazów przeszłości. Nie tworzy jednak pastiszu znakomitych oryginałów — nawiązuje do nich w sposób swobodny, raz układem kompozycyjnym, niekiedy przeniesieniem całego skopiowanego fragmentu, kiedy indziej aluzją na tyle tylko bliską, żeby analogia była oczywista. Równocześnie operuje wszystkimi komponentami obrazu zgodnie ze zdobyczami języka plastycznego XX wieku, szczególnie w zakresie kadrowania obrazu, budowania jego skomplikowanej przestrzenności i montowania kilku poziomów narracji przy pomocy systemu ram, wyodrębniających poszczególne plany i ponadto wskazujących tak istotną dzisiaj problematykę obrazu w obrazie.

Jednak zabiegiem określającym przesłanie tego malarstwa jest wprowadzenie do kompozycji, przypominających otoczone od wieków podziwem dzieła, postaci i akcesoriów współczesnych, dzisiejszych pijaków i obibcków, spotworniałych kobiet, całej szpetoty bytowania. To przesłanie zdaje się kwestionować wszelkie systemy wartości, symbolizowane tutaj dumną tradycją sztuki. Wprawdzie od dawna już artyści przetwarzają dorobek przeszłości, przeważnie jednak dokonują tego na poziomie malarskiej struktury poszczególnych dzieł, stawiając nowe problemy estetyczne.

Duda-Gracz natomiast sięgnął przede wszystkim w sferę znaczeń zmieniając sensy i wszystko podporządkowując swemu okrutnemu bezli-
tosnemu widzeniu świata.

W jego strasznych opowieściach panowałyby niepodzielnie groza gdyby
nie zawsze obecny humor. Humor to wprawdzie czarny i gorzki celnie do-
powiadany zjadliwymi, pointującymi kompozycję tytułami, ale ujawnia-
jący dosadnie komiczne strony ludzkiego dramatu i dający ironiczny do
nich dystans. I dzięki temu zapewne zrodzone na pograniczu moralitetu
i satyry malarstwo Dudy-Gracza ma tak wielką siłę działania.

Wiesława Wierzchowska

SPIS OBRAZÓW

1. Tryptyk czyli Trio	olej 43×76 (z ramą)
2. Pamiątka z prewentorium	olej 40×40
3. Pamiątka z solarium	olej 40×40
4. Pamiątka z sanatorium	olej 40×40
5. Babel — 2	olej 94×88 (z ramą)
6. Raj	olej 96×49 (z ramą)
7. Jeźdźcy Apokalipsy czyli Fucha	olej 75×150
8. Hamlet polny	olej 80×80
9. Rusałka leśna	olej 80×80
10. Rusałka domowa	olej średnica 75 cm
11. Poziom	olej 51.5×99
12. Góra	olej 108×87
13. Dół	olej 60×85
14. Koncert	olej 70×81
15. Dance Macabre	olej 90×60
16. Wielki finał	olej 106×86
17. Motyw Polski	olej 73×55
18. Motyw Polski	olej 72,5×55
19. Motyw Polski	olej 73×55
20. Dynastia	olej 55×55
21. Para	olej 55×55
22. Piękny Instalator	olej 55×55
23. Portret 1 (Pamięci aktora K. Rudzkiego)	olej 71.5×55
24. Portret 2 (Udręka Iwony K.)	olej 150×85
25. Portret 3 (Scenograf W. Lange)	olej 80×80
26. Portret 4 (Autoportret z Rodziną)	olej 100×70

ZDJĘCIA: — Małgorzata APATHY

WSTĘP — Wiesława WIERZCHOWSKA
PROJEKT OKŁADKI — Stanisław FILIPCZUK
REDAKCJA — Irena KLISOWSKA
WYDAWCA — Biuro Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze
DRUK: DZG w Jeleniej Górze, Zakład Nr 2 zam. 1506-2-0714/80 250 egz. B5 B-20

DZG 1506-2-0714/80 250 B5 — B-20

